

УДК 78.27
78.421

Юлія Маківничук (Львів)

**ЛЬВІВСЬКИЙ КОМПОЗИТОР ТА ПЕДАГОГ
МАР'ЯН СІНЬО – УКЛАДАЧ КОЛЕКЦІЇ
ФОРТЕПІАННО-АНСАМБЛЕВОЇ ЛІТЕРАТУРИ
(З МАТЕРІАЛІВ БІБЛІОТЕКИ ЛЬВІВСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ
АКАДЕМІЇ імені М. В. ЛИСЕНКА)**

Маківничук Юлія. Львівський композитор та педагог Мар'ян Сіньо – укладач колекції фортепіанно-ансамблевої літератури (з матеріалів бібліотеки Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка)

Розглядається діяльність невідомого львівського музиканта і педагога Мар'яна Сіньо та аналізується його нотна колекція для фортепіанного ансамблювання.

Ключові слова : М. Сіньо, колекція, фортепіанний ансамбль.

Маківничук Юлія. Львовский композитор и педагог Марьян Синьо – составитель коллекции литературы для фортепианного ансамбля (из материалов библиотеки Львовской национальной музыкальной академии имени Н. В. Лысенко)

Исследуется деятельность неизвестного львовского музыканта и педагога Марьяна Синьо, а также анализируется его нотная коллекция для фортепианного ансамблирования.

Ключевые слова : М. Синьо, коллекция, фортепианный ансамбль.

Makivnychuk Yuliya. Lviv Composer and Teacher Marian Sinjo is a Compiler of Piano Ensemble Literature Collection (from the Materials of Lviv National M. Lysenko Academy of Music)

This investigation is dedicated to the activity and analyses of the notes collection for the fortepiano ensembling of unknown Lvivs musician and pedagogue Mariano Sighno.

Key words : M. Sighno, collection, fortepiano ensemble.

Особливістю музичного життя Львова середини 70-х років XIX ст. була величезна кількість найрізноманітніших музичних інституцій: товариств, виконавських колективів, музичних навчальних закладів, де розвивалася

музична культура міста. Незважаючи на ряд наукових досліджень та публікацій з цього питання, виявлення невідомих до цього часу архівних документів, матеріалів, нотних колекцій з історії львівського музичного мистецтва щоразу викликає значний інтерес у дослідників, оскільки дозволяє пролити світло на ряд невідомих сторінок музичного минулого міста того часу.

Як вказує професор Л. Мазепа, лише за період від 1839 до 1939 рр. у Львові діяло понад 150 музичних шкіл різного рівня та профілю [3, с. 117]. У музичному просторі міста працювали та здобували визнання відомі музиканти та композитори.

Висока музична культура та глибокі традиції домашнього музикування справляли значний вплив на виховання та подальшу долю львівської молоді. Яскравим прикладом особистості, яка сформувалась у цій атмосфері, а згодом своєю плідною працею та талантом впливала на музичне середовище, є львівський композитор, хормейстер та педагог Мар'ян Сіньо (Marjan Signio).

М. Сіньо – один з небагатьох львівських музикантів, документи про життя та діяльність якого зберігаються в фондах Центрального Державного Історичного Архіву України у Львові. Серед них слід відзначити автобіографію музиканта, свідоцтва про навчання, матеріали педагогічної діяльності: похвальні грамоти та характеристики від директорів львівських гімназій, список авторських музичних творів.

Несподіваною знахідкою у дослідженні діяльності М. Сіньо було виявлення в архіві Львівської Національної Музичної академії ім. М. В. Лисенка залишків розпорошеної нотної колекції з музичного архіву композитора. Виявлено і опрацьовано 55 нотних збірок для фортепіано в чотири руки, на яких зафіксовані його автографи, штампи та особисте маркування колекціонера. Ймовірно, що музичний архів композитора, збережений у бібліотеці академії, є значно багатшим та містить ряд інших нотних збірок, однак з огляду на тему даного дослідження вони не розглядалися.

Матеріалів про цього непересічного музичного діяча і педагога не існує ні у музикознавчих працях, ні в довідкових джерелах. На підставі вперше виявлених архівних матеріалів можемо скласти коротку довідку про його життя та діяльність.

Родина Сіньо належала до однієї з найдавніших у Львові. У 1528 році вихідці з північної частини Італії Сіньо прибувають до Львова. Згодом, в

період правління цесаря Йосифа II дістають статус громадян міста. Проживши у Львові понад чотири століття, цей рід дав місту багато достойних громадян, які залишили свій слід в історії Львова. У другій половині XVIII ст. Сіньо стають власниками будинку на площі Ринок під номером 12-а. Першим власником будинку був відомий львівський історик Ян Алємбек [4, с. 71]. Також родині належав маєток під Львовом, який згодом отримав назву Сигнівка. Цю назву до наших днів зберегла одна з львівських вулиць. За свідченням істориків, *“брати Сіньї були дуже енергійними підприємцями і спеціалізувалися переважно на влаштуванні всіляких розваг. У 1775 році вони зажадали виключного права на влаштування міських балів. Але губернатор взагалі заборонив їм влаштовувати бали, бо вони часто закінчувалися бійками. І якщо хтось з’являвся на вулиці з синцем під оком, то говорили, що він “oderwał od trzech Signiów” [дістав від трьох Сіньїв – Ю. М.]. Вони ж ввели у Львові в моду триногі столики, які теж називалися “сіньї” [4, с. 71]. Дід Мар’яна Сіньо – Хіларі Сіньо – був райцею міста, а батько, Леопольд, мав посаду міського інженера.*

Мар’ян Сіньо народився 22 листопада 1845 року у Львові. Протягом 1852 - 1865 рр. навчався в початковій та загальній школах. Після закінчення вступає до Львівської політехніки. У студентські роки разом з товаришами створює спілку “Братня поміч”. Захопившись музикою, М. Сіньо запрошує для керування хором Львівської політехніки хормейстера Алойзія Бєньковського¹ з Кракова і одночасно бере у нього приватні уроки сольного та хорового співу. З часом Мар’ян Сіньо за станом здоров’я залишає технічні студії та повністю присвячує себе музиці [1, оп. 1, спр. 1, арк. 2 - 2 зв]. Бере уроки гри на фортепіано та органі у професорів Антонія Фіала та Бенедикта Серославського, уроки гармонії у Віта.

У 1868 році М. Сіньо створює церковний хор св. Цецилії, який щонеділі виконував релігійні твори в Домініканському костелі у Львові. У будинку своїх батьків, на площі Ринок, заснував “Коло прихильників музики”. Упродовж десяти років (1869 – 1879), кожену другу неділю, там відбувалися музичні вечори. Дім родини Сіньо, за спогадами сучасників, був правдивим прихистком для різної музичної діяльності, а молодий музикант душею різноманітних музичних акцій у Львові [5, с. 16]. Учасниками таких

---

¹ Бєньковський Алозієв – органіст у Відні при костелі Ś. Ruprechta, близько 1861 року. В 1857 році видав у Кракові гімн до Ś. Jacka Odgoważa. Близько 1860 року писав в “Ruchu muzycznym” [6, с. 23 - 24].

вечорів були талановиті молоді музиканти та поети. Серед них – Мар’ян Яваловіч, молодий поет, один з кращих декламаторів того часу.

Від 1875 до 1910 року керує хором “Союзу купців та торгової молоді”, який охоче запрошували до співпраці різні товариства, зокрема, товариство “Лютня”. Одночасно керує хором навчального закладу ім. Ю. Торосевича¹. По неділях та в свята цей хор виступав у Вірменській церкві.

У житті, за спогадами сучасників, Мар’ян Сіньо був *“скромною людиною, який забуваючи про себе, про свої амбіції, охоче поспішав туди, де його сили і праці вимагала шляхетна справа, патріотичні мотиви чи добродійна естрада”* [5, с. 16].

Починаючи від 1884 року, М. Сіньо працює вчителем співу в II, IV, V, VI та VIII гімназіях Львова. За високу професійну майстерність та віддану працю на педагогічній ниві М. Сіньо був відзначений грамотами та похвальними листами від директорів львівських гімназій.

Починаючи від 1904 р. і аж до початку Першої світової війни, М. Сіньо провадив власну музичну школу гри на фортепіано. У той час популярними були виступи й концерти на фортепіано в 4-руки, або на вісім рук на двох і навіть на чотирьох фортепіано. З огляду на це у деяких школах серед предметів, які входили в навчальну програму, окрім спеціальності, на старших курсах також вводились інші дисципліни, а саме ансамблева гра на 4, 8 рук на фортепіано або 2-х фортепіано [3, с. 130]. Цей спеціальний предмет – фортепіанний ансамбль, викладався у школах Кароля та Стефанії Мікулі, Сабіни Каспарек, Гелени Горної, Марії Турської, у школі ім. І. Падеревського та інших [3, с. 119 – 124]. Це свідчить про важливе значення, яке надавалося ансамблевій грі.

Опрацьована для цього дослідження нотна фортепіанна ансамблева колекція М. Сіньо дає підстави припускати, що і в його школі велику увагу звертали на предмет фортепіанного ансамблю.

М. Сіньо проявив себе також як активний громадський діяч. Протягом сорока років він брав активну участь в національних та громадських заходах, дохід від яких віддавав на добродійні цілі.

У 1906 році в газеті *Nowości ilustrowane* вийшла стаття “*Jubileusz popularnego nauczyciela*” з нагоди відзначення 25-ти річчя композиторської діяльності М. Сіньо. Автор статті з великою повагою зазначив, що ювіляр, *“львів’янин з крові і кості ... залишився вірним упродовж цілого життя*

---

¹ Юзеф Торосевич – вірменин, професор медицини та громадський діяч, фундатор притулку для вірменських дітей у Львові [2, с. 19].

своєму гнізду, працюючи приватним вчителем музики та вчителем співу при львівських середніх школах впродовж багатьох років". Своєю багатолітньою працею М Сіньо заслужив любов і повагу своїх учнів, *"прив'язаних до маестро цілою душею"*, яких було понад тисячу [5, с. 16].

На схилі літ композитор опублікував власні твори накладом книгарні Губриновича і Сина. Це – хорові твори: Ювілейна кантата для мішаного хору на слова П. Скаргі, "Гимн до Бога" для соло та мішаного хору, кантати на слова А. Міцкевича, Ю. Словацького, Г. Костюшка, "Реквієм" для чоловічого хору, "Сім пісень релігійних", "Missa brevis", "25 улюблених коляд", ювілейна кантата "Пісня до свободи" для мішаного або чоловічого хору. Фортепіанні твори: кюав'як "Від двору до двору", меланхолійний вальс "Сни кохання", "Andante melancolique". Твори для голосу з фортепіано: "Концерт над концертами", балада "Спартанка" та "Видіння" на слова Г. Поговського. Ці твори охоче виконували на різноманітних музичних вечорах [1, оп. 1, спр. 3, арк. 1-1зв.].

Усього з нотної колекції М. Сіньо опрацьовано 55 збірок для фортепіано в 4 руки (серед них зустрічаються поодинокі збірки для фортепіано в 6 рук). Характеризуючи колекцію, можемо говорити про певний репертуар, який був популярним на той час. Значне місце займають переклади для фортепіано в 4 руки оперних увертюр ("Італійці в Алжирі" Дж. Россіні, "Оберон" К. М. фон Вебера, "Фердинанд Кортеж" К. Спонтіні та ін.), оригінальні твори на теми з опер. Зустрічаємо також переклади симфоній, окремих оперних уривків (дивертисменти, балети, дуети, хори), меса № 4 Л. Керубіні, органних творів Й. С. Баха. Серед оригінальних творів – різноманітні танці (Х. Хофман, Ф. Хіллер, А. Ледук, Руммель), марші (Кеслер, Сміт), сонати та сонатини (Шмідт, М. Клементі, А. Діабеллі, А. Краус), рондо та рондолетто (Черні, Хюнтен, Бургмюллер), фантазії (В. А. Моцарт, К. Черні, Ф. Байєр). Репертуар є різним за призначенням виконання: від дидактичної літератури до концертних віртуозних творів.

Значне місце в колекції посідають збірники таких видань як Wolfenbüttel, London; Mayence, Bruxelles; Diabelli & comp., Vienne; C. F. Peters, Leipzig; Breitkopf & Härtel, Leipzig, а також львівських видавців: Gubrynowicz I Smidt, księgarnia we Lwowie, Librairie et magasin de musique G. Seyfarth et D. Czajkowski á Leopold, Librairie et magasin de musique de Charles Wild á Leopold, Lemberg bei J. Niemirowski.

Дослідження життя, діяльності та музичної спадщини невідомих львівських музикантів і педагогів кінця XIX – поч. XX ст. є перспективним

напрямок у музикознавстві, дає можливість повернути з небуття багато достойних імен львівських музикантів, які хоч не досягнули вершин музичного Олімпу, та своєю скромною, плідною багатолітньою працею залишили по собі тисячі учнів, розвиваючи музичну культуру міста.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Центральний Державний Історичний Архів України м. Львів, ф. 695 (Сіньо - Мар'ян - Клеменс /Signio Maryan - Klemens/ львівський композитор, хормейстер, педагог). оп. 1, спр.1 - 5.
2. Львівський Некрополь. Личаківське кладовище : довідник – путівник. / Львівський історичний музей. – Львів : Новий час, 1998. – 79 с.
3. Мазепа Л. Шлях до музичної академії у Львові. У двох томах. Т. 1 / Л. Мазепа, Т. Мазепа. – Львів : Сполом, 2003. – 287 с.
4. Мельник Б. Вулицями старовинного Львова / Б. Мельник. – Львів : Світ, 2001. – 270 с.
5. Nowości illustrowane. – Kraków. - 1906 r. - № 20, 19 maja. – 24 s.
6. Sowiński A. Słownik muzyków polskich i nowoczesnych / A. Sowinski. – Paryż : E. Martinet, 1874. – 436 s.